Lietas Nr. C07052115
Lietas arhīva Nr. C-0521-15/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē, 2015.gada 21.jūlijā

Aizkraukles rajona tiesa
tiesnese I.Silicka
ar tiesas sēdes sekretāri M.Liģeri,
piedaloties prasītājai /pers. A/, prasītājas tiesas sēdē mutiski pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/, atbildētājam /pers. C/, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ 2015.gada 13.martā cēlusi Aizkraukles rajona tiesā maza apmēra prasību pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu – /pers. D/ un /pers. E/ uzturam.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājas laulība ar atbildētāju tika reģistrēta 1997.gada 2.augustā. Kopš 2005.gada puses pārtrauca kopdzīvi. Jau pēc kopdzīves pārtraukšanas prasītājai piedzima meita /pers. D/ un vēlāk arī dēls /pers. E/. Bērnu bioloģiskais tēvs ir /pers. F/, bet tā kā laulība ar atbildētāju nebija šķirta, Neretas pagasta Dzimtsarakstu nodaļā dzimšanas reģistros kā bērnu tēvs tika norādīts atbildētājs. Prasītāja nav zinājusi, ka saskaņā ar Civillikuma 149.panta otro daļu, pastāv divu gadu termiņa ierobežojums paternitātes pieņēmuma apstrīdēšanai, skaitot no dienas, kad uzzinājusi, par apstākļiem, kas izslēdz paternitāti. Tā kā norādītais termiņš ir nokavēts, prasītāja nevar apstrīdēt paternitātes pieņēmumu, tāpēc var prasīt uzturlīdzekļus tikai no bērnu juridiskā tēva, nevis no bioloģiskā tēva. Saskaņā ar dzimšanas reģistriem bērnu tēvs ir atbildētājs. Lai nodrošinātu bērnu pamatvajadzības, prasītāja ir iesniegusi prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam. Bērnu vajadzībām vidēji mēnesī ir nepieciešams ne mazāk kā 360 *euro*, tas ir, pārtikai 220 *euro*, apģērbam un apaviem 80 *euro,* medikamentiem un higiēnas piederumiem 40 *euro*, mājokļa uzturēšanas izdevumiem 120 *euro*. Prasītāja algotu darbu nestrādā. Prasītājas ienākumi ir valsts pabalsti 108 *euro* mēnesī, kas nav pietiekami, lai nodrošinātu bērnu vajadzības, tāpēc prasītājai palīdz radi un pašvaldība. Prasītājs ģimenei ir piešķirts trūcīgas ģimenes statuss.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja bērnu /pers. D/ un /pers. E/ uzturam uzturlīdzekļus 90 *euro* mēnesī katram bērnam, bet ne mazāk kā 25 % apmērā no valstī noteiktās minimālās darba algas, sākot no pieteikuma iesniegšanas dienas līdz bērnu 7 gadu vecumam, bet pēc 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz pilngadībai – 30% apmērā no valstī noteiktās minimālās darba algas.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177.panta pirmo, otro un ceturto daļu,179.panta pirmo, otro un piekto daļu, Civilprocesa likuma 30.^{3} nodaļu.

Prasītāja prasības pieteikumā norādījusi, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

2015.gada 25.martā tiesā saņemts atbildētāja paskaidrojums par prasību. Paskaidrojumā atbildētājs norādījis, ka prasību neatzīst, jo bērni nav viņa, bērnu /pers. D/ un /pers. E/ bioloģiskais tēvs ir /pers. F/. Atbildētājs ar prasītāju šķirti dzīvo jau desmit gadus *(lietas 14.-15.lapa).*

Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses 2015.gada 21.aprīļa lēmumu civillietas izskatīšana nozīmēta mutvārdu procesā tiesas sēdē *(lietas 16.lapa).*

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotā pārstāve prasību uzturēja. Paskaidroja, ja laulība nav šķirta, tad bērnu dzimšanas apliecībās ieraksta juridisko tēvu. Dzimtsarakstu nodaļā netika izskaidrots, ka divu gadu laikā ir ceļama prasība par paternitātes apstrīdēšanu. Ir pagājuši vairāk kā divi gadi, vairs nav iespējams to apstrīdēt. Juridiskais tēvs ir atbildētājs, viņam ir pienākums uzturēt bērnus. Tā kā laulība līdz bērnu dzimšanai nebija šķirta, bērnu juridiskais tēvs ir atbildētājs. Sociālais dienests pieprasa, lai bērniem uzturlīdzekļus maksā tēvs, jo uzskata, ka tas ir jādara abiem vecākiem un tikai tad tiks sniegta palīdzība ģimenei. Tādēļ jau arī tika celta šī prasība tiesā. Norādīja, ka /pers. D/ oktobrī būs 7 gadi,/pers. D/ ir 3 gadi. Lūdza spriedumu daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildīt nekavējoties.

Atbildētājs tiesas sēdē prasību neatzina. Paskaidroja, ka laulību bija iespējams šķirt tajā brīdī, kad dzima bērni, nevis novēloti. Ar prasītāju tikai mutiski bija vienojies par bērniem. Pie notāra nezināšanas dēļ parakstījis papīru. Prasītāja apsolījusi, ka divu mēnešu laikā bērnu tēvs Vilciņš bērnus pārrakstīs uz sava vārda. Dēli Mārtiņš un Pēteris dzīvo pie atbildētāja, no prasītājas viņš uzturlīdzekļus dēlu uzturam nesaņem, tos saņem no Uzturlīdzekļu garantijas fonda. Norādīja, ka ar prasītāju vēl ir kopīga meita, kura dzīvo pie prasītājas, atbildētājs maksā uzturlīdzekļus meitas uzturam.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausījusies prasītājas pilnvarotās pārstāves un atbildētāja tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, izvērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Civilprocesa likuma 93.pants nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

2008.gada 20.oktobrī dzimusi /pers. D/, 2011.gada 8.decembrī – /pers. E/. Bērnu vecāki ir atbildētājs /pers. C/ un prasītāja /pers. A/ *(lietas 6.,7.lapa).*

Prasītājas un atbildētāja laulība šķirta 2012.gada 15.februārī *(lietas 20.lapa).*

Atbildētājs paskaidrojumā par prasību un tiesas sēdē norādījis, ka viņš nav bērnu /pers. D/ un /pers. E/ bioloģiskais tēvs, jo ar prasītāju šķirti dzīvojot kopš 2005.gada. Norādījis, ka bērnu tēvs ir cita persona. Paternitātes pieņēmumu nav apstrīdējis, jo domājis, ka visu izdarīs prasītāja.

Civillikuma 149.pants noteic, ka paternitātes pieņēmumu bērna mātes vīrs var apstrīdēt divu gadu laikā no dienas, kad viņš uzzināja, ka bērns nav cēlies no viņa. Tādas pašas tiesības apstrīdēt paternitātes pieņēmumu ir bērna mātei (..).

Puses ir nokavējušas Civillikuma 149.pantā noteikto divu gadu termiņu paternitātes pieņēmuma apstrīdēšanai. Iepriekš norādītais materiālo tiesību normā noteiktais termiņš nav atjaunojams.

Ņemot vērā norādīto, tiesa secina, ka prasītāja bija tiesīga celt prasību tiesā par uzturlīdzekļu piedziņu no atbildētāja.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka bērnu /pers. D/ un /pers. E/ aprūpi realizē prasītāja. Minēto apstākli apstiprina lietas materiāliem pievienotā Neretas novada pašvaldības Sociālā dienesta 2015.gada 2.februāra izziņa Nr.87 par atbilstību trūcīgas ģimenes statusam *(lietas 9.lapa).*

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība.

Šā likuma 10.pants paredz bērna tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību, katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Vecāku pienākums apgādāt nepilngadīgu bērnu ir absolūts, un bērnam ir jānodrošina iespēja izglītoties, saņemt pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt savas fiziskās un intelektuālās spējas atbilstoši vecumam un interesēm.

Civillikuma 177.pants paredz, ka līdz pilngadības sasniegšanai (219.p.) bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas nodrošinot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam) (..).

Saskaņā ar Civillikuma 178.panta pirmo un otro daļu, kopā dzīvojoši vecāki aizgādību īsteno kopīgi. Ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

Civillikuma 179.pants nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem (..).

Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu (..).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", valstī noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz septiņu gadu vecumam ir 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no septiņu līdz astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tā kā prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērnu uzturēšanai valstī noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, līdz ar to, tiesa nevērtē atbildētāja spējas un finansiālās iespējās tos maksāt.

Uzturlīdzekļus minimālajā apmērā saviem bērniem ir jāspēj nodrošināt katram vecākam, neskatoties ne uz mazturību, ne trūcību, ne kādiem citiem apstākļiem, turklāt jāņem vērā, ka bērna intereses vienmēr būs prioritāras.

Atbilstoši 2013.gada 27.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", valstī noteiktā minimālā darba alga no 2015.gada 1.janvāra ir 360 *euro* mēnesī, līdz ar ko minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas jānodrošina katram no vecākiem bērnam līdz 7 gadu vecumam ir 90 *euro* mēnesī, un no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 108 *euro* mēnesī.

Ņemot vērā minēto, no atbildētāja ir piedzenami uzturlīdzekļi bērnu /pers. D/ un /pers. E/ uzturam 90 *euro* mēnesī katram bērnam, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērnu 7 gadu vecumam, un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērnu 7 gadu vecuma līdz pilngadībai.

Prasības pieteikumā prasītāja norādījusi, ka vēlas, lai uzturlīdzekļi tiktu piedzīti no dienas, kad prasības pieteikums iesniegts tiesā.

Civilprocesa likuma 1.pants paredz, ka katrai fiziskai un juridiskai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Prasītāja ir vērsusies savu aizskarto tiesību aizsardzībai tiesā ar prasības pieteikumu 2015.gada 13.martā, un, ņemot vērā judikatūru (*skat. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr.SKC-556*), uzturlīdzekļi piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas – 2015.gada 13.marta.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam.

Prasītājas pilnvarotā pārstāve tiesas sēdē lūdza noteikt sprieduma izpildi nekavējoties, līdz ar to, spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir izpildāms nekavējoties.

Prasītājs, iesniedzot prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam (..), saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos ir atbrīvots.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsummas par vienu gadu.

Tā kā uzturlīdzekļu gada maksājumu summa ir 2160 *euro* (180 *euro,* kas ir uzturlīdzekļu apmērs mēnesī diviem bērniem, reizināts ar 12, kas ir mēnešu skaits), no atbildētāja piedzenamās valsts nodevas apmērs, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta b) apakšpunktu, ir 321,14 *euro.*

Turklāt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu, otro daļu, no atbildētāja piedzenami izdevumi, kas saistīti ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu to faktiskajā apmērā – 8,44 *euro (lietas 2.lapa).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu (..), un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei (..).

Tiesa atzīst, ka atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193.,194.pantu, 205.panta pirmās daļas 1.punktu, 204.[1] pantu, 250.[26] pantu, 250.[27] pantu, tiesa

prasību apmierināt.

Sākot no 2015.gada 13.marta piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 2008.gada 20.oktobrī dzimušās meitas /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 90 EUR (deviņdesmit *euro*) mēnesī, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna septiņu gadu vecumam, un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērna septiņu gadu vecuma līdz pilngadībai.

Sākot no 2015.gada 13.marta piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 2011.gada 8.decembrī dzimušā dēla /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam 90 EUR (deviņdesmit *euro*) mēnesī, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna septiņu gadu vecumam, un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērna septiņu gadu vecuma līdz pilngadībai.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 321,14 EUR (trīs simti divdesmit vienu *euro* un 14 centus) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,44 EUR (astoņus *euro* un 44 centus).

Noteikt /pers.C/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas - 2015.gada 29.jūlija, apelācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Tiesnese I.Silicka